

Saatja: RAB rahapesu <info@fiu.ee>

Saadetud: 09.02.2024 15:30

Adressaat: Monika Koolmeister [COBALT] <monika.koolmeister@cobalt.legal>

Teema: RE: Selgitustaotlus [COBALT-EE-A.FID234340]

Manused: image001.png; image002.png; image003.png; image004.png; image005.png

Lugupeetud Monika Koolmeister

Edastame märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 2 lõike 2 punkti 2 ja § 5 alusel vastuse Teie poolt 12.01.2023 esitatud selgitustaotlusele seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (RahaPTS) § 3 p-s 102 sätestatuga.

Virtuaalvääringu ülekandeteenus RahaPTS § 3 lg 102 tähenduses on teenus, mis võimaldab teha vähemalt osaliselt elektrooniliselt tehingu virtuaalvääringu teenuse pakkuja kaudu algataja nimel eesmärgiga teisaldada virtuaalvääring saaja virtuaalvääringu rahakotti või -kontole, sõltumata sellest, kas tehingu algataja ja saaja on üks ja sama isik või kas tehingu algataja ja saaja kasutavad sama teenusepakkujat.

Virtuaalvääringu ülekandeteenuse eesmärk on virtuaalvääringu ülekandmine ühelt kliendilt teisele, mis tähendab seda, et isik ei paku rahakotiteenust ega vahetusteenust, vaid vahendab virtuaalvaluuta liikumist ühelt isikult teisele. Virtuaalvääringu ülekandeteenuse raames teeb virtuaalvääringu ülekandeteenuse pakkuja füüsilise või juriidilise isiku nimel tehingu, mille raames liigub virtuaalvääring ühest virtuaalvääringu rahakotist teise või ühelt kontolt teisele. Virtuaalvääringu ülekandeteenuse alla lähevad muu hulgas virtuaalvääringuga seotud korralduste vastuvõtmine, täitmine ja edastamine kolmandate isikute nimel.

Virtuaalvääringu ülekandeteenus hõlmab kõiki teenuseid, mis võimaldavad ülekandeteenust kasutaval isikul anda üle teistele isikutele omandit, valdust, muul viisil kontrolli virtuaalvääringu üle või võimalust saada virtuaalvääringust kasu. Eelnevast saab järeldada, et reguleeritud on kõik rahakottide vahelised tehingutüübid (sh virtuaalvääringuga teenuste või kaupade eest tasumine, otsetehingud, vahendus, isiklikud rahaülekanded, töötasu maksmine jne).

Olete märkinud, et Teie hinnangule ei ole selgitustaotluses kirjeldatud teenuse puhul tegemist virtuaalvääringu ülekande teenusega, sest klient ei saa teenuseosutaja platvormil anda ülekandekorraldust (selgitustaotluse 3. punkt).

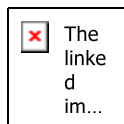
Lähtudes kitsalt selgitustaotluses toodud kirjeldusest, saab nõustuda, et tegemist võib olla teenusega, mis ei ole virtuaalvääringu ülekande teenusega hõlmatud (RahaPTS § 3 p 102). Virtuaalvääringu teenuse hindamisel tuleb lähtuda, teenuse sisust, ehk kes on osapooled, missugused õigused ja kohustused neil tekivad, missuguseid tehinguid teenuse osutamisel teostatakse ja kuidas muutuvad tehingu tulemusel omandiõigused, kontrolliõigused ja muud õigused virtuaalvääringu suhtes. Teenusena osutamine viitab tegevuste tegemisele teise isiku ehk kliendi või juhuti tehingut teostava isiku soovil/nimel/huvides ja selle tegemist majandus-, kutse- või ametitegevusena. Arvestades, et klient ei saa teha ega algatada teenusepakkuja platvormil ülekannet (nagu kirjeldatud selgitustaotluse punktis 3) saab järeldada, et kirjeldatud tegevuse alusel ei pakuta virtuaalvääringu ülekandeteenust RahaPTS mõistes.

Selgitustaotluses toodud teenuse kirjeldusest tulenevalt saab järeldada, et tegemist ei ole ka teiste RahaPTS § 3 p-de 10-103 kirjeldatud teenuste pakkumisega.

Lisainformatsiooni saamiseks soovitame tutvuda ka RahaPTS eelnõu seletuskirjaga, mis on kättesaadav Riigikogu kodulehel: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/ffe848a6-7b78-43cf-b106-720915882205>.

RAB-i käesolev vastus on koostatud konkreetset Teie poolt selgitustaotluses esitatud andmete ning selgituste põhjal. RAB-i seisukoht võib muutuda vastavalt tegevuse praktikas avaldumise ja esitatud faktiliste asjaolude esinemise korral või muul põhjusel, mida RAB ei saanud selgitustaotlusele vastamisel arvesse võtta.

Lugupidamisega



Rahapesu Andmebüroo | Estonian Financial Intelligence Unit
Pronksi 12, Tallinn | www.fiu.ee | Tel 6960 500, info@fiu.ee

From: Monika Koolmeister [COBALT] <monika.koolmeister@cobalt.legal>

Sent: Friday, January 12, 2024 1:13 AM

To: RAB rahapesu <info@fiu.ee>

Subject: Selgitustaotlus [COBALT-EE-A.FID234340]

Tere

Pöördun Rahapesu Andmebüroo poole seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (**RahaPTS**) § 3 punktis 10² sätestatud **virtuaalvääringu ülekande teenuse olemuse sisustamisega**. Käsitleme olukorda, milles teenuseosutaja, kes ise ei osuta virtuaalvääringu teenuseid, vahendab oma klientidele kolmanda isiku poolt pakutavaid teenuseid ning maksab kolmandale isikule edasi klientide poolt makstud teenustasu virtuaalvääringus. Kuigi selline olukord võib teoreetiliselt näida virtuaalvääringu ülekande teenusena, leiame, et all kirjeldatud asjaoludel ei vasta see siiski RahaPTS-i virtuaalvääringu ülekande teenuse definitsioonile. Palume Rahapesu Andmebürool teada anda, kui Rahapesu Andmebüroo ei nõustu meie alljärgneva tõlgendusega.

1. Teenuse kirjeldus

Teenuseosutaja, kes ise ei osuta virtuaalvääringu teenuseid, opereerib platvormi, kus kliendil on lisaks teenuseosutaja enda pakutavatele teenustele võimalik tellida ka kolmanda isiku poolt pakutavaid teenuseid või rakendusi (edaspidi ühiselt **teenus**). Kolmanda isiku teenuste kasutamiseks peab klient nõustuma kolmanda isiku teenusetingimustega. Kolmas isik vastutab kliendi ees enda pakutava teenuse sisu, kvaliteedi ja osutamise eest. Teenuseosutaja ei vastuta kliendi ees kolmanda isiku pakutava teenuse sisu, kvaliteedi ega osutamise eest. Teenuseosutaja üksnes vahendab kliendile võimalust kasutada platvormi kaudu kolmanda isiku teenuseid.

Teenuseosutaja teenusetingimuste järgi maksab klient kolmanda isiku teenuse kasutamise eest tasu teenuseosutajale, kes maksab kliendi poolt makstud teenustasu kolmandale isikule edasi. Ehk teisisõnu teenuseosutaja vahendab tasu maksmist kliendi ja kolmanda isiku vahel. Klient maksab kolmandale isikule tasu virtuaalvääringus teenuseosutaja kaudu järgmisel viisil: (i) klient tasub kolmanda isiku pakutava teenuse eest kolmanda isiku nõutud summa teenuseosutajale; (ii) teenuseosutaja võtab sellelt summalt kolmanda isikuga kokkulepitud ulatuses **vahendustasu** ning (iii) maksab kolmandale isikule pärast vahendustasu mahaarvamist alles jäänud summa edasi.

Samasel viisil toimub tasu tagastamine kliendile, kui klient loobub kolmanda isiku pakutava teenuse tellimisest ja tal on õigus makstud virtuaalvääringute tagastamisele. Kolmandal isikul on kohustus kanda vastav summa teenuseosutajale, kes kannab vastava summa edasi kliendile.

Teenuseosutaja ja kolmas isik on kokku leppinud, et teenuseosutaja maksab kolmandale isikule pärast vahendustasu mahaarvamist alles jäänud summad edasi üldjuhul kord kuus eelmise kuu eest. Kolmas isik peab kokkulepitud tasu kättesaamiseks esitama teenuseosutajale taotluse ning võib teatud juhtudel esitada arve. Sõltuvalt taotluse esitamise ajast võib teenuseosutaja maksta kolmandale isikule tasu ka hiljem, näiteks üle-eelmise kuu eest.

Teenuseosutaja arvestab vahendustasu iga kolmanda isiku poolt osutatud teenuse pealt. Teenuseosutaja võib alustada vahendustasu võtmist alles siis, kui kolmanda isiku pakutava teenuse tellimuste väärtus ületab teatud piirmäära või on möödunud teatud aeg. Vahendustasu suurus võib sõltuda kolmanda isiku pakutava teenuse maksumusest, näiteks olla määratletud protsendina, kuid võib olla kindlaks määratud ka muudel alustel või eraldi kokkuleppel kolmanda isikuga.

Klient teeb platvormi tasuliste funktsionaalsuste, sealhulgas kolmanda isiku pakutava teenuse eest tasumiseks teenuseosutajale ülekande oma platvormivälisest virtuaalvääringu rahakotist. Kliendil ei ole võimalik algatada virtuaalvääringu ülekannet teenuseosutaja platvormil.

2. Virtuaalvääringu ülekande teenuse definitsioon

RahaPTS § 3 p 10² järgi virtuaalvääringu ülekande teenus on teenus, mis võimaldab teha vähemalt osaliselt elektrooniliselt tehingu virtuaalvääringu teenuse pakkuja kaudu algataja nimel eesmärgiga teisaldada virtuaalvääring saaja virtuaalvääringu rahakotti või -kontole, sõltumata sellest, kas tehingu algataja ja saaja on üks ja sama isik või kas tehingu algataja ja saaja kasutavad sama teenusepakkujat.

3. Klient ei saa teenuseosutaja platvormil anda ülekandekorraldust

Virtuaalvääringu ülekande tegemine „virtuaalvääringu teenuse pakkuja kaudu algataja nimel“ tähendab, et teenuse kasutaja annab virtuaalvääringu ülekande teenuse pakkujale ülekande tegemiseks korralduse, st klient sisestab teenusepakkuja keskkonnas (veebilehel, mobiilirakenduses, muus programmis) vähemalt järgmise informatsiooni:

- a) summa, mille klient soovib üle kanda,
- b) virtuaalvääringu liigi, milles klient soovib ülekande teha (näiteks USDT, ETH, BTC),
- c) saaja rahakoti aadressi, kuhu klient soovib virtuaalvääringud üle kanda.

Kui kasutajal on mitu virtuaalvääringu rahakotti, peab ta valima ka rahakoti, kust ta soovib ülekande teha, ning sõltuvalt teenusepakkujast, virtuaalvääringu liigist või tehnoloogiast võib olla võimalik või kohustuslik

sisestada veel andmeid või määratleda korralduse tingimusi (näiteks täiendavad tehinguidentifikaatorid Destination Tag või Memo).

Jaotises 1 kirjeldatud teenuse puhul ei ole kliendil teenuseosutaja platvormil võimalik teha mitte ühtegi ülalnimetatud kolmest tegevusest. Kliendil ei ole teenuseosutaja platvormil võimalik anda korraldust virtuaalvääringu ülekande tegemiseks, st määrata summat, virtuaalvääringu liiki ega saaja rahakoti aadressi. Klient peab teenuseosutajale platvormi tasuliste funktsionaalsuste eest tasumiseks tegema ülekande oma platvormivälisest virtuaalvääringu rahakotist ehk teisisõnu klient algatab virtuaalvääringu ülekande oma virtuaalvääringu rahakotist, mis on avatud mõne muu teenusepakkuja juures.

Kuigi põhimõtteliselt maksab klient kolmanda isiku teenuse eest kolmandale isikule tasu teenuseosutaja kaudu, ei saa klient anda teenuseosutajale korraldust kolmandale isikule tasu maksmiseks. Lisaks sõltub tasu väljamaksmine kolmanda isiku täiendavast tegevusest (vt allpool jaotis 4).

Analoogia korras märgime, et makseteenuste puhul näeb seadus ette, et makseteenuste hulgast on välistatud maksetehingud maksjalt saajale, mis tehakse majandusagendi vahendusel, kellel on lepinguga antud õigus kas üksnes maksja või üksnes saaja nimel pidada läbirääkimisi kauba või teenuse müügi või ostu üle või tema nimel sõlmida müügi- või ostulepinguid (MERAS §4 lg 1 p 2). Virtuaalvääringute puhul ei ole sellist erandit sätestatud, kuid jaotises 1 kirjeldatud teenust võib analoogia korras käsitleda samuti kui majandusagendina tegutsemist.

4. Kolmas isik ei saa kliendi poolt teenuseosutajale makstud tasu kätte automaatselt

Virtuaalvääringu ülekande teenuse korral jõuab ülekanne pärast korralduse kinnitamist kohale automaatselt ehk niipea, kui tehing on plokiahelas registreeritud (valideeritud). Kinnitatud korraldust ei saa muuta, tühistada ega tagasi pöörata. Jaotises 1 kirjeldatud teenuse puhul teeb klient teenuseosutajale virtuaalvääringu ülekande enne kolmanda isiku pakutava teenuse kasutama hakkamist, kuid kolmas isik saab kokkulepitud tasu kätte üldjuhul alles kuu aja pärast (tasumine toimub kord kuus eelmise kuu eest).

Lisaks peab kolmas isik kokkulepitud tasu kättesaamiseks esitama teenuseosutajale taotluse või mõnel juhul arve ning olenevalt taotluse esitamise ajast võib teenuseosutaja maksta kolmandale isikule kokkulepitud tasu ka üle-eelmise kuu eest ehk veel suurema viitega kui üks kuu. Samuti võib teenuseosutaja teatud juhtudel kolmandale isikule tasu väljamaksmisest keelduda (näiteks kui selgub, et kolmas isik on sanktsiooni subjekt).

Seega ei maksa teenuseosutaja kliendi poolt makstud teenustasu kolmandale isikule edasi automaatselt, vaid ajalise nihkega ja kolmanda isikuga kokkulepitud tingimuste alusel ning tasu kättesaamine sõltub kolmanda isiku täiendavast tegevusest (ja võib sõltuda ka muudest asjaoludest), mitte üksnes sellest, et klient on omalt poolt virtuaalvääringud teenuseosutajale üle kandnud.

5. Vahendustasu ei ole ülekandetasu

Kuigi vahendustasu võiks teoreetiliselt vaadelda ülekandetasuna, ei ole see olemuslikult siiski ülekandetasu, sest vahendustasu eesmärk on võimaldada teenuseosutajal saada tasu kolmanda isiku teenuse vahendamise eest oma platvormil, mitte saada tasu ülekande kui sellise tegemise eest (mida teenuseosutaja ei tee). Ülekandetasu olemuslik eesmärk on katta ülekande teostamisega seotud kulusid, näiteks võib tehingu valideerimiseks plokiahelas olla tarvis nn kaevandajaid (*miners*), kelle tasu suurus võib sõltuda muu hulgas konkreetsetel ajahetkel tehingute valideerimise nõudlusest ja pakkumisest.

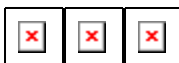
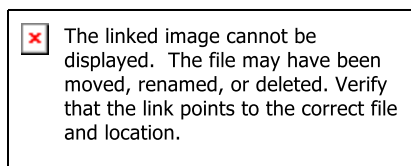
Virtuaalvääringu ülekande tasu maksab enamasti saatja ehk jaotises 1 kirjeldatud teenuse puhul klient, kes saadab virtuaalvääringud teenuseosutajale, ning teenuseosutaja, kes saadab virtuaalvääringud kolmandale isikule. Sõltuvalt virtuaalvääringu liigist või tehnoloogiast võib olla võimalik määratleda, et ülekandetasu maksab saaja, mitte saatja. Enamasti näeb virtuaalvääringu ülekande algataja tehingutasu suurust enne makse kinnitamist. Sageli võrreldaksegi erinevaid virtuaalvääringu ülekande teenuse pakkujaid just tehingutasude suuruse alusel. Jaotises 1 kirjeldatud vahendustasu suurus aga sõltub teenuseosutaja ja kolmanda isiku vahel kokku lepitud tingimustest, mida kliendile ei avaldata.

Selgitustaotluse küsimus

Palume teada anda, kui Rahapesu Andmebüroo ei nõustu meie tõlgendusega, et ülal kirjeldatud teenuse puhul ei ole tegemist virtuaalvääringu ülekande teenusega ega muu virtuaalvääringu teenusega. Mittenõustumise korral palume selgitada ka mittenõustumise põhjuseid.

Ette tänades ja lugupidamisega

Monika Koolmeister



This e-mail is from COBALT office in Estonia and is subject to [disclaimers](#) and [general terms & conditions](#).



Monika Koolmeister
Partner

Mob: +372 5565 4337

Tel: +372 665 1888

Email: monika.koolmeister@cobalt.legal

Kawe Plaza, Pärnu mnt 15 Tallinn 10141, Eesti

Our temporary address Estonia pst 19 / Tatari 1, 10141 Tallinn